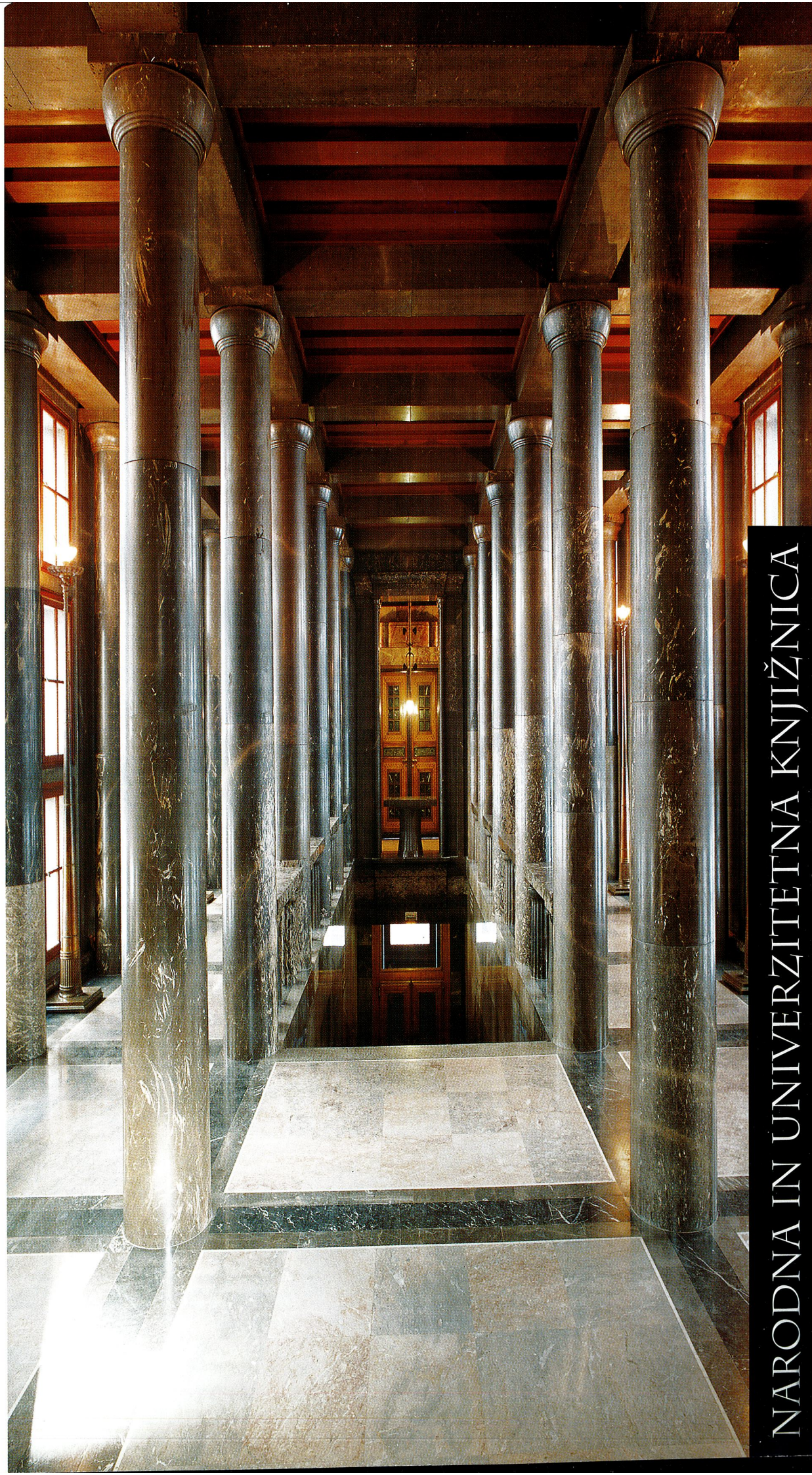

LJUBLJANA

KNJIŽNIČARŠKE NOVICE

9

NARODNA IN UNIVERZITETNA KNJIŽNICA

KNJIŽNIČARSKE NOVICE

september 2003

Knjižničarske novice 13(2003)9
ISSN 0353-9237

Izdala in založila: *Narodna in univerzitetna knjižnica*
Turjaška 1
1000 Ljubljana
Telefon: (01) 2001 172, 2001 176, 2001 110
<http://www.nuk.uni-lj.si/>

Za knjižnico: *mag. Lenart Šetinc*
Odgovorna urednica: *Helena Drewry*
Uredniški odbor: *dr. Melita Ambrožič, dr. Silva Novljan, dr. Maja Žumer*

Naslovnico oblikoval: *Aleksij Kobal*
Fotografija na naslovnici: *Goran Bertok*
Tisk: Tiskarna Littera picta, d.o.o.

Naklada: 630 izvodov. Letno naročnino, naročila in odpovedi pošiljajte pisno na naslov uredništva. Prejetih tekstov ne lektoriramo in ne honoriramo. Razmnoževanje ni dovoljeno.

Naslov uredništva: NUK, Informacijski center za bibliotekarstvo, za "Knjižničarske novice", Turjaška 1, 1000 Ljubljana. Prispevke lahko pošiljate tudi na disketah ali po elektronski pošti: knjiznicarske-novice@nuk.uni-lj.si

IZOBRAŽEVANJE

PRIZNANJA KVALIFIKACIJ BIBLIOTEKARSKE STROKE

Komisija za priznavanje kvalifikacij bibliotekarske stroke je na svoji seji dne 21. 11. 2002 podelila strokovne bibliotekarske nazive naslednjim knjižničnim delavcem:

ξ **Savini ZWITTER**, delavki Gimnazije Bežigrad, Ljubljana, strokovni naziv **BIBLIOTEKAR SPECIALIST**

ξ **Alenki ROBIČ**, delavki Centralne tehniške knjižnice, Ljubljana, strokovni naziv **VIŠJI KNJIŽNIČARSKI REFERENT**

ξ **Zdenki USNIK**, delavki Centralne tehniške knjižnice, Ljubljana, strokovni naziv **VIŠJI KNJIŽNIČARSKI REFERENT**

Komisija za priznavanje kvalifikacij bibliotekarske stroke je na svoji seji dne 11. 6. 2003 podelila strokovne bibliotekarske nazive naslednjim knjižničnim delavcem:

ξ **Matjažu ŽAUCERJU**, delavcu Centralne tehniške knjižnice, Ljubljana, strokovni naziv **VIŠJI BIBLIOTEKAR SPECIALIST**

ξ **Sandri KURNIK ZUPANIČ**, delavki Univerzitetne knjižnice Maribor, strokovni naziv **BIBLIOTEKAR SPECIALIST**

ξ **Cvetki KAVČIČ - KUDREVIČIUS**, delavki Knjižnice Jožeta Mazovca,

Ljubljana, strokovni naziv **VIŠJI BIBLIOTEKAR**

ξ **Zdenki KUŠTRIN**, delavki Goriške knjižnice Franceta Bevka, Nova Gorica, strokovni naziv **VIŠJI BIBLIOTEKAR**

ξ **Metki STERNAD**, delavki Narodne in univerzitetne knjižnice, Ljubljana, strokovni naziv **VIŠJI BIBLIOTEKAR**

ξ **Simoni FRANKL**, delavki Biblioteke SAZU, Ljubljana, strokovni naziv **VIŠJI BIBLIOTEKAR**

ξ **Mojci URAN**, delavki Biblioteke SAZU, Ljubljana, strokovni naziv **VIŠJI BIBLIOTEKAR**

ξ **Zori LOVREC JAGAČIČ**, delavki Mariborske knjižnice, strokovni naziv **VIŠJI BIBLIOTEKAR**

ξ **Vandi ŠUŠTERŠIČ**, delavki Pedagoške fakultete, Ljubljana, strokovni naziv **VIŠJI BIBLIOTEKAR**

ξ **Doroteji BOŽIČ**, delavki Pedagoške fakultete, Ljubljana, strokovni naziv **VIŠJI BIBLIOTEKAR**

ξ **Sandri SIMONITI KEBE**, delavki Goriške knjižnice Franceta Bevka, Nova Gorica, strokovni naziv **VIŠJI KNJIŽNIČARSKI REFERENT**

ξ **Gabrijeli SREČKAR**, delavki Pokrajinske in študijske knjižnice, Murska Sobota, strokovni naziv **VIŠJI KNJIŽNIČARSKI REFERENT**

ξ **Zdenki GAJSER**, delavki Mariborske knjižnice, strokovni naziv **VIŠJI KNJIŽNIČARSKI REFERENT**

ξ **Mateji PODLOGAR**, delavki Knjižnice Antona Sovreta Hrastnik,

strokovni naziv **KNJIŽNIČARSKI REFERENT**

ξ **Kristini PLETERŠEK**, delavki Mariborske knjižnice, strokovni naziv **KNJIŽNIČARSKI REFERENT**

ξ **Ivanu DORNERU**, delavcu Mariborske knjižnice, strokovni naziv **KNJIŽNIČARSKI REFERENT**

Čestitamo!

MEASURING LIBRARY SERVICE QUALITY - ON LINE TEČAJ O MERJENJU KAKOVOSTI KNJIŽNIČNIH STORITEV

Ameriško združenje znanstvenih knjižnic ARL (Association of Research Libraries) ima obsežen program izobraževanja, ki je dostopen na spletnem naslovu: <http://www.arl.org/training/quality.html>. Precej pozornosti posvečajo različnim oblikam izobraževanja na področju merjenja in vrednotenja knjižnične dejavnosti, med drugim tudi trikrat letno (spomladi, poleti in jeseni) organizirajo on line tečaj o merjenju kakovosti knjižničnih storitev: Measuring Library Service Quality (online lyceum web based course).

Tečaj je zanimiv vsaj iz dveh razlogov:

- ③ merjenje kakovosti storitev, ki se je najprej uveljavilo v profitnem sektorju, postaja vedno bolj aktualno in pomembno tudi na področju knjižnične in informacijske dejavnosti tako v svetu kot pri nas;
- ③ izobraževanje na daljavo predstavlja svojevrsten izziv, saj pri nas z njim še nimamo veliko izkušenj.

Na tečaju, ki traja šest tednov, sem kot edina udeleženka iz Evrope sodelovala v času od 24. februarja do 4. aprila letos. Poleg mene je nabiralo znanje še 19

knjižničarjev iz vseh vrst knjižnic, večinoma iz ZDA in Kanade. Tečaj »se je odvijal« na naslovu: <http://mccoy.lib.siu.edu/arl/measuring/>. Razdeljen je bil na tri module, vsakemu sta bila namenjena dva tedna. Izobraževanje so vodile najvidnejše strokovnjakinje na področju merjenja kakovosti knjižničnih storitev v svetovnem merilu: Julia Blixrud in Martha Kyrillidou iz ARL, Danuta Nitecki, Yale University Library ter Toni Olshen, York University iz Kanade.

Potek tečaja

Po plačilu kotizacije dobijo udeleženci uporabniško ime in geslo, navodila za uporabo spletnih strani tečaja ter popis računalniške opreme, ki je potrebna za sodelovanje.

Na spletnih straneh so predavanja v obliki besedil in AV posnetkov, »domače naloge«, popis gradiva, ki ga je potrebno predelati ter povezave do člankov v elektronski obliki. Nekaj študijskega gradiva je bilo tudi v tiskani obliki in smo ga udeleženci dobili po pošti. Ker je dostop do spletnih strani tečaja mogoč 24 ur na dan, si vsak lahko sam določi, kdaj bo sodeloval. Potrebno pa je bilo pravočasno zaključiti modul in poslati naloge v predvidenem roku.

Komunikacija oziroma interaktivno sodelovanje je potekalo na več načinov: v roku 72 ur so nam predavatelji poslali povratne informacije – komentarje na naše naloge, v diskusijski skupini smo s predavatelji in z drugimi udeleženci razpravljali o različnih problemih, možni pa so bili tudi pogovori v »realnem« času (real time discussions).

Organizatorji so predvideli, da se za tečaj porabi povprečno 5-7 ur tedensko. To mogoče velja za tiste udeležence, za katere je angleščina materin jezik. Zaradi tega in zaradi obsega in zahtevnosti študijskega gradiva, je sodelovanje na tečaju vzelo precej več časa. Tečaj je opravil (in dobil »spričevalo«) udeleženec, ki je na koncu zadovoljivo rešil 13 nalog. Potrebno je bilo izbrati

eno od storitev knjižnice, v 13 korakih meriti njeno kakovost ter na osnovi rezultatov »uvesti« potrebne spremembe v poslovanje knjižnice.

Vsebina tečaja

Tečaj je namenjen vsem, ki hočejo izboljšati kakovost knjižničnih storitev in ki jih zanima, kako te storitve uporabljajo, zaznavajo in ocenjujejo tisti, ki so jim namenjene. Predvsem pa je bil poudarek na razvijanju kulture merjenja in mehanizmov za merjenje ter uporabi rezultatov pri načrtovanju in odločanju v knjižnici.

Glavni cilji tečaja so, da udeleženci spoznajo:

- ③ kaj je merjenje kakovosti storitev,
- ③ teoretične osnove merjenja,
- ③ metode in tehnike merjenja,
- ③ kako uporabiti teorijo in metode v praksi.

Glede na to, da je tečaj organiziralo združenje ARL, je bil precejšen poudarek na orodju za merjenje kakovosti SERVQUAL+™, ki so ga leta 1990 začeli uporabljati v profitnem sektorju v ZDA. Z njegovo pomočjo lahko ocenjujemo kakovost storitev s stališča uporabnika; kakšna so njegova pričakovanja, izkušnje in potrebe. Za potrebe knjižnic pa so to orodje dograjevali in razvili v LibQUAL+™. Uporablja ga vedno več znanstvenih knjižnic predvsem v ZDA, pa tudi v drugih državah (Velika Britanija, Kanada, Nizozemska). LibQUAL+™ je uveljavil nov koncept kakovosti storitev in jo opredelil kot razliko med tem, kar uporabnik zaznava in tem, kar pričakuje.

Modul 1: Kaj je kakovost knjižničnih storitev?

Kakovost knjižničnih storitev ni povezana s količino (na primer večje število knjig - boljše storitve). Knjižnica mora biti tesno povezana z uporabniki. Vedeti mora, kaj pričakujejo od nje ter v kolikšni meri izpolnjuje njihova

pričakovanja. Storitve knjižnice so kakovostne, če dosegajo ali presegajo pričakovanja uporabnikov. To pa je možno le, če se knjižnica zaveda pomena strateškega upravljanja in uresničuje strateški načrt, če so njene storitve zanesljive in če vplivajo na izboljšanje izobraževalnega procesa na fakulteti oziroma univerzi.

Modul 2: Kako jo merimo?

Pred merjenjem moramo ugotoviti, katere podatke potrebujemo, kako jih bomo pridobili in kako uporabili. Potrebna so tako kvantitativna kot kvalitativna merjenja. Če ne moremo zajeti vseh uporabnikov ali pa to ni smiselno, uporabimo metodo vzorčenja. Naša pozornost mora biti usmerjena k uporabniku in njegovemu zaznavanju storitev. Ugotoviti moramo, kaj je zanj pomembno, kako bomo to vključili v svoje interne standarde za kakovost in upoštevali pri delu. Zato smo se na tečaju podrobneje seznanili z različnimi metodami za pridobivanje mnenja uporabnikov (ciljne skupine, intervjuji, vprašalniki, pritožbe in pohvale, telefonske ankete, ankete na spletnih straneh).

Modul 3: Kako merjenje vpliva na izboljšanje kakovosti storitev?

Merjenje je potrebno zaradi notranjih in zunanjih dejavnikov (financerjev, drugih knjižnic). Rezultati pa morajo služiti kot izhodišče za izboljšanje in spremembe v knjižnici in kot temelj za strateški menedžment. Pri uvajanju sprememb pa lahko knjižnica naleti na številne težave, ena od njih je odpor zaposlenih. Pri tem je zelo pomembno okolje, ki mora biti naklonjeno merjenju in sprejeti »kulturo« merjenja kot nekaj vsakdanjega. Merjenje je uspešno le, če se zaposleni zavedajo njegovega pomena in so pripravljeni upoštevati njegove rezultate.

On line tečaj je bil zanimiv tako po tehnični kot po vsebinski plati. Če koga zanimajo podrobnosti ali pa si želi ogledati gradivo, mi lahko sporoči na

elektronski naslov: helena.pecko-
mlekus@nuk.uni-lj.si.

Helena Pečko Mlekuš, NUK

MEDNARODNA SREČANJA

IFLA MEETING OF EXPERTS ON AN INTERNATIONAL CATALOGUING CODE

Frankfurt, 28. – 30. julij 2003

Srečanje strokovnjakov za katalogizacijo iz evropskih nacionalnih knjižnic, ki je od 28. do 30. julija potekalo v Frankfurtu, je bilo prvo od regionalnih srečanj, ki jih načrtuje Sekcija za katalogizacijo IFLA z namenom, da bi pripravili nova načela za katalogizacijo. Od sprejetja Pariških načel je minilo že dobrih 40 let, v tem času smo bili priče izjemnemu razvoju tehnologije, ki odpira nove možnosti tudi na področju katalogizacije oz. uporabe knjižničnih katalogov, zato je potrebno načela in katalogizacijske pravilnike posodobiti. Cilj prvega srečanja je bil pregledati katalogizacijske pravilnike, ki jih trenutno uporabljamo v Evropi, poiskati podobnosti in razlike, da bi ugotovili, ali je možno poenotiti pravilnike oz. razviti mednarodni katalogizacijski pravilnik.

Srečanje se je začelo s poročilom, pripravljenim na podlagi pregleda primerjave katalogizacijskih pravilnikov s Pariškimi načeli, v katerih so zajeta naslednja področja: obseg, funkcija kataloga, struktura kataloga, vrste vpisov, raba večkratnih vpisov, izbira enotne značnice, posamezni osebni avtor, vpis pod korporativnimi telesi, možno avtorstvo, dela, vpisana pod

stvarnim naslovom, iztočnica za osebna imena. Osemnajst predstavnikov posameznih držav (srečanja se je udeležilo 54 katalogizatorjev iz 32 evropskih držav) je že pred srečanjem pripravilo primerjavo posameznih področij Pariških načel s svojimi nacionalnimi katalogizacijskimi pravilniki.

Poleg poročila so bili prvi dan srečanja predstavljeni uvodni referati o ISBD (John Byrum, predsednik Skupine za revizijo ISBD pri Sekciji za katalogizacijo pri IFLA), o FRBR (Patrick Le Bœuf, predsednik Delovne skupine za FRBR pri Sekciji za katalogizacijo pri IFLA), Barbara Tillett, predsednica Sekcije za katalogizacijo pri IFLA, pa je predstavila projekt VIAF (Virtual International Authority File).

Istega dne je bila tudi predstavitev osnutka Načel, ki so ga pripravili Monika Münnich, Hans Popst in Charles Croissant s sodelavci, glavna razprava o njem je potekala zadnji dan srečanja. Vodje petih delovnih skupin so proti koncu dneva na kratko predstavili rezultate primerjave katalogizacijskih pravilnikov (podobnosti in razlike), in sicer vsak za svoje področje.

Drugi dan so udeleženci srečanja v okviru petih delovnih skupin razpravljali o določenih temah ter sprejeli priporočila, popoldne pa je bilo namenjeno poročanju. Teme delovnih skupin so bile naslednje: osebna imena, korporativna telesa, serijske publikacije, dela v več zvezkih, enotni naslov ter splošna oznaka gradiva (o zadnjih dveh temah se je razpravljalo v okviru ene delovne skupine).

Zadnji dan srečanja je bil, kot je omenjeno že zgoraj, namenjen osnutku Načel, ki vključujejo tudi uvod ter slovarček posebnih izrazov in pojmov. Načela v ospredje postavljajo uporabnika oz. njegove potrebe. Opisujejo entitete, atribute in relacije na temelju poročil FRBR in FRANAR. Funkcije kataloga so

posodobljene in usklajene s FRBR. Ponovno je potrjeno, da so ISBD osnova za bibliografski zapis. Besedilo, ki govori o izbiri in strukturi normativne značnice, uporabljene za kontrolirane dostopne elemente, je za zdaj omejeno na dva dostopna elementa, in sicer na ime in naslov. Posebna točka je namenjena normativnim zapisom.

Načela je v nekaterih točkah še potrebno uskladiti, končni osnutek bo pripravljen do konca septembra, ko bo javno objavljen, knjižnice pa bodo povabljene, da sodelujejo v nadaljnji razpravi.

Prvemu srečanju v Frankfurtu bodo sledila srečanja na drugih kontinentih: leta 2004 se bodo v Buenos Airesu zbrali strokovnjaki za katalogizacijo iz Srednje in Južne Amerike, leta 2005 bo srečanje na Srednjem Vzhodu (kraj še ni določen), leta 2006 se bodo azijski strokovnjaki srečali v Seulu, leta 2007 pa bo afriško srečanje v Durbanu v Južni Afriki.

Irena Kavčič, NUK

**MEDNARODNA KONFERENCA
O MERJENJU USPEŠNOSTI
DELOVANJA KNJIŽNIC
IN INFORMACIJSKIH SLUŽB:
5th Northumbria International
Conference on Performance
Measurement in Libraries and
Information Services. Library
Measures to fill the void:
assessing outcomes,
Durham, 28. - 31. julij 2003.**

Konferenca poteka vsako drugo leto, navadno v avgustu oziroma neposredno pred konferenco IFLA- e, organizira pa jo School of Information Studies, University of Northumbria at Newcastle. Letošnja, peta po vrsti, je bila v mestu Durham v pokrajini Northumbria v severovzhodnem delu Velike Britanije. Durham ima nekaj manj kot 40.000 prebivalcev, od Londona pa je oddaljen dobrih 400 kilometrov. Ponaša se s tretjo najstarejšo univerzo v Veliki Britaniji (za Oxfordom in Cambridgeom) z več kot 900 let staro katedralo in približno toliko starim gradom. Konferenca je potekala v enem izmed kolidžev (Collingwood College) v univerzitetnem kampusu, nedaleč od središča mesta.

Prisotnih je bilo okrog 100 udeležencev, največ iz Velike Britanije, ZDA, Kanade, in Nemčije. Dobro so bile zastopane tudi skandinavske države; Japonska, Nigerija, Kongo, Estonija so prav tako imele svojega predstavnika.

Prvi dan konference je bil namenjen LibEcon-u: sestanku nacionalnih koordinatorjev in delavnici, v okviru katere sta bili dve vabljeni predavanji.

LibEcon je evropski projekt o knjižnični dejavnosti ter o stroških te dejavnosti, deluje pod okriljem britanskega Inštituta za javne finance. Pričel se je v okviru Evropske komisije in njene delovne

skupine DG 13 (Directorate General) v programu Telematics for Libraries – Telematics Applications Programme; sprva (leta 1991) je zajemal le podatke o delovanju evropskih knjižnic.

Kot sta povedala vodji projekta, David Fuegi in Martin Jennings, je projekt je letos ponovno zaživel. Najprej so bila zagotovljena finančna sredstva do konca leta 2001, sedaj pa so zagotovljena do junija leta 2004. Na spletni strani www.libecon.org so na voljo statistični podatki o vseh vrstah knjižnic v 37 državah. Možno je iskanje po različnih kriterijih, oblikovanje tabel, primerjava med knjižnicami. Evropskim državam so se pridružile še ZDA, Avstralija, Kanada, Japonska, Koreja, Mehika, Nova Zelandija, Turčija. Med evropskimi državami pa še vedno ni podatkov iz Albanije, Belorusije, Bosne, Hrvaške, Cipra, Gruzije, Makedonije, Malte, Moldovije, Srbije, Ukrajine in Rusije.

Načrti LibEcon-a se nanašajo predvsem na razvoj spletne strani in dograjevanje programske podpore za zbiranje in predstavitev statističnih podatkov. LibEcon želi tudi okrepiti stike z nacionalnimi koordinatorji (ki opravljajo svoje delo prostovoljno) ter sodelovati pri razvoju knjižnične statistike v posameznih državah. Vprašanje pa je, ali se bo po letu 2004 projekt še lahko nadaljeval. V LibEcon-ovi podatkovni zbirki so vključeni tudi podatki o slovenskih knjižnicah, ki jih posreduje Državna matična služba za knjižničarstvo v NUK, ki v projektu aktivno sodeluje že od samega začetka.

Vabljeni predavatelja na LibEcon-ovi delavnici sta bila Roswitha Poll iz Nemčije ter Tors Arne Landsverk iz Norveške.

R.Poll (University and Regional Library, Münster) je govorila o novostih, ki jih prinaša zadnja verzija **mednarodnega standarda za knjižnično statistiko ISO 2789**, ki je bil sprejet v začetku

letošnjega leta. R. Poll je v odboru za pripravo standarda, ki po novem vključuje tudi elektronske storitve; opisane pa so tudi metode za zajemanje podatkov in statistične izračune. Ker pa se informacijska tehnologija naglo razvija, je odbor že začel s pripravami za revizijo tega standarda. Predvidena je najkasneje v letu 2005. Pri reviziji bodo upoštevali tudi probleme in pripombe tistih knjižnic, ki standard že uporabljajo.

T. A. Landsverk (Norwegian Archive Library and Museum Authority) pa je predstavil težave, ki jih imajo na Norveškem z **implementacijo standarda ISO 2789**. Te nastajajo predvsem zaradi razlik med definicijami, ki so v standardu in tistih, ki jih uporabljajo v praksi ter pri zajemanju podatkov za elektronske publikacije.

Referate ostalih treh dni pa bi lahko razdelili v naslednje tematske skupine:

- ③ teoretične osnove merjenja uspešnosti delovanja knjižnic in informacijskih služb,
- ③ praktične izkušnje pri uporabi različnih orodij za merjenje (LibQual+™, ISO 11620, sistem uravnoteženih kazalnikov, benchmarking),
- ③ predstavitev programov za merjenje elektronskih storitev knjižnice (EQUINOX), za merjenje uporabe elektronskih virov na spletu (COUNTER) ter za vodenje knjižnične statistike in primerjavo knjižnic (BIBLIOSTAT™ CONNECT).

Uvodno predavanje je imel sloviti A. Parasuraman, Professor & Holder of The James W. McLamore Chair University of Miami, utemeljitelj in eden najvidnejših strokovnjakov na področju t.i. **»gap theory«** - teorije razkoraka. Teorija je zelo kompleksna in je obširno opisana v strokovni literaturi, zato je A. Parasuraman (ali kot so ga skrajšano klicali »Parsu«) nanizal le nekaj glavnih

značilnosti. Gre za merjenje razkoraka med tem, kakšno kakovost storitev uporabniki pričakujejo in kakšno po njihovem mnenju dobijo. Poleg tega teorija upošteva tudi mnenje uporabnika o tem, kakšna kakovost storitve bi bila zanj še sprejemljiva (pričakovana, zaznana in minimalna raven kakovosti).

Teorija se je najprej uveljavila v pridobitnem sektorju, ameriški bibliotekarji pa so jo kasneje preoblikovali v orodje za merjenje kakovosti knjižničnih storitev s stališča uporabnika - **LibQUAL+**[™]. Razvilo ga je združenje ameriških znanstvenih knjižnic (ARL) v sodelovanju z teksaško univerzo. Najprej – pred tremi leti - so ga začeli uporabljati v ZDA, Kanadi, sedaj pa ga testno uporablja tudi 20 knjižnic v Veliki Britaniji in ena na Nizozemskem. Tako preizkušajo ustreznost orodja v različnih državah oziroma okoljih (<http://www.libqual.org/>). O tem je v referatu z naslovom: **LibQual+**[™] from the UK Perspective govorila Colleen Cook iz univerze v Teksasu.

Peter Hernon, Simmons College Graduate School of Library and Information Science, je eden najpomembnejših sodobnih teoretikov na področju **merjenja kakovosti knjižničnih storitev**, avtor številnih člankov in nekaj knjig. V svojem referatu je predstavil različne vidike merjenja in vrednotenja ter poudaril, da jih je treba izboljšati in med seboj povezati. En tip merjenj oziroma eno orodje za merjenje kakovosti ne zadostuje, potrebno je meriti input, output, impact, outcomes (vložki, izločki, vpliv, koristi za okolje).

Zanimiv je bil tudi referat, ki ga je predstavil udeleženec iz Italije. Paolo Bellini (The Trial Application of the **ISO 11620** Library Performance Indicators at the Library of the University of Trento, Italy) je poročal o uporabi mednarodnega standarda za merjenje uspešnosti delovanja knjižnic ISO 11620 na univerzi v Trentu: z uporabo kazalcev, ki jih priporoča ta standard, so merili storitve

knjižnice (na primer koliko časa uporabniki v povprečju iščejo gradivo v prostem pristopu). Nato so od uporabnikov pridobili mnenje o tem, ali jim ta čas ustreza oziroma kako dolgo naj bi iskali gradivo v prostem pristopu. Na osnovi rezultatov merjenja, s katerim so pravzaprav ugotavljali razkorak med zaznano in pričakovano kakovostjo storitev, so uvedli spremembe v delovanju knjižnice.

Več avtorjev je govorilo tudi o **sistemu uravnoteženih kazalnikov** (balanced scorecard - BSC), ki ga uporabljajo nemške visokošolske knjižnice, pa tudi drugod po svetu, na primer v knjižnici na University of Virginia, ZDA. To orodje za merjenje uspešnosti temelji na uravnoteženosti štirih vidikov delovanja knjižnice: finančni vidik, poslovanje s strankami, notranji poslovni procesi, učenje in rast (<http://www.balancedscorecard.org/basics/bsc1.html>).

V Veliki Britaniji pa že več kot tri leta poteka sodelovanje 4 univerzitetnih knjižnic v t.i. **»benchmarking«** konzorciju. Knjižnice zbirajo in primerjajo podatke o svojih storitvah, skušajo se čim bolj približati tisti, ki dosega najboljše rezultate in postati konkurenčne (referat L.Hart : Effectiveness of Performance Measurement in improving services, Staffordshire University, Velika Britanija). Tudi benchmarking je na področje knjižničarstva prišel iz pridobitnega sektorja.

V knjižnicah je velik poudarek na različnih meritvah, zbiranju in predstavljanju statističnih podatkov, relativno malo pa je znanega o tem, v kolikšni meri se ti podatki resnično uporabljajo v praksi. Pomemben je vpliv, ki ga imajo rezultati merjenja na menedžment in na sprejemanje odločitev, na **spremembe v dejavnosti knjižnic**. Analiza vpliva merjenja je bila narejena v 9 knjižnicah ARL v ZDA in Kanadi, o njej je poročala Susan J. Beck, Rutgers, the State University of New

Jersey, ZDA: Rezultati merjenja vplivajo na spremembe v teh knjižnicah, za nekatere knjižničarje je merjenje že del vsakdanjika. Prihodnost knjižnic in knjižničarstva je tesno povezana z vedno večjo odgovornostjo knjižnic, z merjenjem rezultatov – vplivov njihovih storitev na uporabnike ter z borbo za vedno manjša finančna sredstva.

Vsega odlično!

Večina sodobnih knjižnic je hibridnih, vedno več sredstev namenjajo elektronskim storitvam; takšen trend je opazen tudi v slovenskih knjižnicah. Po podatkih ameriškega združenja znanstvenih knjižnic ARL je 16,3% sredstev porabljenih za elektronske vire (podatkovne zbirke, elektronske knjige in časopise). Zato je potrebno meriti tako tradicionalne kot elektronske storitve. Orodje za **merjenje elektronskih storitev** je na primer EQUINOX (<http://equinox.dcu.ie/reports/pilist.html>). Orodje COUNTER – Counting Online Usage of Networked Electronic Resources pa omogoča založnikom (dobaviteljem elektronskih virov), da lahko dajo svojim »strankam« - knjižnicam, natančne podatke o uporabi teh virov (www.projectCounter.org). V referatu z naslovom *Measuring Library Electronic Services: issues, strategies and recommendations*, ki so ga predstavili trije avtorji: J.C.Bertot, S.Mundt in P. Shephard. Bibliostat™ Connect, pa je opisano programsko orodje komercialnega ponudnika Infomata iz ZDA (<http://www.infomata.com>).

Sodelujočim knjižnicam nudi interaktivno iskanje po podatkovni zbirki, grafično predstavitev podatkov in primerjavo z drugimi knjižnicami.

Knjižničarstvo

svilqy et re hly

Udeleženci konference so dobili izvlečke referatov, konec leta pa bo predvidoma izšel zbornik v tiskani obliki.

Predstavitve referatov, povezave in druge zanimivosti s konference bodo v kratkem dostopne na spletnem naslovu:

Knjižničarstvo

http://online.northumbria.ac.uk/faculties/art/information_studies/imri/PM5/PM5.htm#About%20the%20Conference%20and%20Call%20for%20Papers.

Helena Pečko Mlekuš, NUK

BRATI - PISATI - MISLITI

Pomembna vloga knjižnic pri pismenosti!

V Tallinnu je bila od 6. do 9. julija 2003 13. evropska konferenca o branju, ki jo je pripravilo Estonsko bralno društvo v sodelovanju z Mednarodno zvezo za branje (IRA) in njenim evropskim komitejem (IDEC). Strokovni del je potekal na Tahnični fakulteti, različni dogodki pa v Nacionalni knjižnici Estonije (otvoritev), v gradu Kadriorg, ki ga je ruski car Peter Veliki zgradil za svojo ženo Katarino (sprejem županje mesta in dekana Pedagoške fakultete) in v muzeju na prostem Rocca al Mare (nastop folklornih skupin, piknik). Kdor je želel, je lahko obiskal tudi festival piva (Beersummer), ki je največji v nordijskih deželah, in se udeležil izleta v Tartu, drugo največje mesto Estonije, ki se ponaša z eno najstarejših univerz v Evropi (ustanovljeno leta 1632).

Konferenca je imela naslov *Brati – pisati – misliti*. Razširjanje virtualnih informacij je še okrepilo pomen pismenosti. Vsakdo naj bi imel dostop do najrazličnejših virov informacij in jih znal kritično vrednotiti. Bogato informacijsko okolje pospešuje učenje, branje omogoča znanje, potrebno je vseživljenjsko učenje. Ob tem se poudarja demokratični dostop do informacijskih virov, multikulturalnost in vloga knjižnic! Internet je ključen v moderni informacijski dobi. Povezuje pisano besedilo in avdiovizualne oblike. Prihodnost je v multimediji, kjer pismenost postaja še pomembnejša. Možnosti multimedije so brezmejne. Po

eni strani pospešuje globalizacijo, po drugi nudi veliko število individualnih izbir. Oblikovanje informacijske družbe je prineslo nove probleme. Nasprotje med globalizacijo in identiteto je postalo ključno. Pogosto se postavlja vprašanje, kako bo informacijska doba vplivala na nacionalni razvoj, posebno v manjših deželah.

Na konferenci smo slišali pet plenarnih referatov: Ingrid Rūütel (Estonija) je pod naslovom *Vloga literature v razvoju in perspektivah estonskega ljudstva* podala zgodovinski pregled estonske literature in njen pomen za družbeni razvoj; Winsome Gordon (UNESCO) je pod naslovom *Branje na križišču* predstavila mednarodno sodelovanje na področju prizadevanja za pismenost; MaryEllen Vogt in Maureen McLaughlin (IRA) sta poudarili, da je *Branje v 21. sl. učenje globalne komunikacije*; Stefan Samuelsson z univerze v Stavangru (Norveška) je predstavil *Preliminarne rezultate iz longitudinalne raziskave predšolskih otrok o zgodnjem bralnem razvoju*. Sklepni referat je podal Gunther Kress z Univerze v Londonu (VB), *Branje v obdobju novih medijev posredovanja informacij in komuniciranja*.

Sicer pa so v številnih sekcijah vzporedno potekale predstavitve referatov, okrogle mize in delavnice, poleg tega so bili različni programi oz. projekti predstavljeni v obliki posterjev. Naslovi sekcij so bili: pismenost in demokracija; večkulturnost in učenje jezika; začetno branje in pisanje; branje in pisanje za kritično razmišljanje, pismenost mladostnikov in odraslih; literatura in knjižnice; pismenost in tehnologija; učenje jezika in razvoj pismenosti; bralne težave in intervencijski programi; uspešne šole; učitelji branja in učne strategije.

Vsega je veliko in vsakdo uspe spremljati le nekaj drobcev obsežne ponudbe. Na konferenci je aktivno sodelovalo okrog 250 referentov, vseh udeležencev pa je

bilo seveda še več! Iz Slovenije se nas je konference udeležilo šest: Marjeta Doupona Horvat (s Pedagoškega inštituta), Monika Tratnik in Meta Budnar (z ZRSŠ), Tanja Jelenko (s Centra srednjih šol v Celju) in midve. Vse udeleženske smo bile aktivne, midve sva predstavili referat o možnostih motiviranja za branje z Bralno značko.

Uživali smo v dobro organizirani konferenci, ki je bila tudi strokovno na visoki ravni, prijetno je bilo srečevati stare znance in navezovali nove profesionalne stike. Uživali pa smo tudi v srednjeveškem Tallinnu in belih nordijskih nočeh. Estonija je bila - geografsko med vzhodom in zahodom - vedno križišče različnih kultur in znanj, vendar ohranja svojo bogato tradicijo in svoj jezik (ki sodi v ugrofinsko skupino). Posebnost vseh baltiških dežel je ohranjanje folklorne tradicije (vsako drugo leto en od treh dežel organizira festival tradicionalne glasbe in folklornih skupin) in na sploh muzikalčnost (zadnji dve prireditvi Eurosonga sta bili v Rigi in Tallinnu).

Naslednja, 14. evropska konferenca o branju, bo v Zagrebu, od 31. 7. do 3. 8. 2005.

Pa še to: Estonija je v okviru mednarodnega programa Tiger opremila z računalniki in dostopom na internet vse šole in knjižnice. Po uporabi interneta je Estonija menda v prvi tretjini razvitih dežel v svetu. Le nekatere starejše knjižnice imajo še del svojega fonda v listkovnih katalogih. Novejše knjižnice, zgrajene namensko (s tujim kapitalom!), so moderne knjižnice, kakršne si lahko samo želimo.

Tilka Jamnik, Manca Perko,
Knjižnica Otona Župančiča

SPLOŠNE KNJIŽNICE

12. SREČANJE SLOVENSКИH POTUJOČIH KNJIŽNIC

"Sonce po cesti, z menoj gre sonce"
(Kosovel)

Tako kot vsako leto, je tudi letos potekalo 1.in 2.julija srečanje vseh slovenskih potujočih knjižnic. Prijazno nas je gostila Sežana, zelo prijetno kraško mesto, ki je nastalo iz kraške vasi, ob poti, ki je peljala od morja v notranjost ali iz kopnega na morje in v kateri so se v davnih časih ustavljali cesarji in kralji s svojim spremstvom. Skozi vso zgodovino je bila ta pot pomembna za nadaljnji razvoj tega tega idiličnega mesteca, ki je zaradi obmejne lege postajalo vse bolj pomembno. Nastajala so številna špedicijska podjetja, krepila se je carinska služba, razvijala se je kultura, šolstvo, ... Danes je Sežana središče Krasa, z industrijo in veliko priseljenci, zelo razvito kulturo... Za ogled nudi veliko zanimivosti, botanični park, zgodovinske stavbe, stari grad, kulturni center.V bližini je tudi Lipica, znana po prelepah lipicancih.

S Sežano so povezane mnoge pomembne in slavne osebnosti, kot npr. slikar Avgust Černigoj, pesnik, pisatelj in borec za človekove pravice Danilo Dolci, pisatelj in idejni voditelj slovenskega učiteljstva Jože Pahor, in seveda naš pesnik Krasa, Srečko Kosovel. Njegove pesmi so znane širom po svetu, saj so jih prevedli v številne jezike. Pesmi polne Krasa, Brkinov, domovine, sežejo globoko v dušo in srce.

Prvi dan, v torek, smo se zbrali na parkirišču, nasproti občinske stavbe. Srečanje je bilo, tako kot vedno, prijateljsko in prisrčno. Takoj smo se

začeli pogovarjati o našem delu, kaj vse smo doživeli ipd. Šoferji so izmenjevali tehnične zgođe in nezgođe, ki jih je to leto bilo kar veliko.

V nadaljevanju so nas pozdravili: Nada Mislej- Božič, ravnateljica Kosovelove knjižnice, Miroslav Klun, župan občine Sežana, dr. Silva Novljan iz Narodne in univerzitetne knjižnice, Državna matična služba za knjižničarstvo.....

Sledila je izvolitev delovnega predsedstva, poročilo o delu slovenskih potujočih knjižnic in sekcije za potujoče knjižnice v letu 2002, ki ga je podala Majda Blagšič, vodja Vzajemne knjižnice Maribor.

Referati:

- *Razvoj knjižnične mreže na Krasu*, Nada Mislej- Božič
- *Slovensko knjižničarstvo v Italiji*, Milan Pahor, ravnatelj Narodne in študijske knjižnice v Trstu
- *Izkušnje Potujoče knjižnice Murska Sobota v Porabju: zgodovina in sedanost*, Karel Šavel, vodja Matične službe v PIŠK Murska Sobota
- *Videnje Slovencev na madžarskem oz. Porabje in slovenski bibliobus*, Erika Koleč Šiš
- *Bibliobus na dvojezičnem območju*, Evgenija Pejič, vodja potujoče knjižnice Koper
- *Z novim bibliobuso na pot*, Vladimir Kajzovar, vodja Potujoče knjižnice Ptuj

Sledila je razprava, zaključki ter sklepi. Predlagan je bil plan dela za leto 2004. V popoldanskih urah smo si ogledali najstarejšo turistično jamo, VILENICO, eno izmed mnogih kraških jam, ki se nahajajo v tem kraškem svetu, ki je 700m dolga in 187m globoka. Bili smo navdušeni nad izredno lepimi kapniki, ki visijo s stropa in stalagmiti, ki rastejo proti vrhu, da bi se srečali s stalaktiti, se z njimi prepletli in ustvarili podzemno

umetnino, čakajočo na obiskovalce in njihovo občudovanje. Tisoče let je potrebnih, da nastanejo takšne umetnine. Jama je dobila ime po meglicah, ki so se dvigale nad samim vhodom in poplesavale nad samim vhodom. Ljudje so verjeli, da so to bajeslovna bitja- vile.

Jama Vilenica je znana tudi po raznih prireditvah, najbolj znana je vsakoletna prireditev Društva slovenskih pisateljev z Večerom poezije in podelitvijo literarne nagrade Vilenica ter podelitvijo posebne nagrade za literaturo, imenovane Kristal Vilenice, ki ga prejme pesnik ali pisatelj, ki ga je žirija tisto leto izbrala. Na tej prireditvi sodelujejo pesniki in pisatelji z drugih kontinentov, tako da je to evropski literarni dogodek.

Kasneje smo si ogledali otvoritev razstave miniaturnih replik vozov na Slovenskem iz zbirke domačina Janka Samse . Umetnika in vse prisotne sta pozdravila tudi dr. Janez Bogataj in dr. Anton Velušček. Otvoritev je popestrila družinska glasbena skupina Volk-folk.

Ob koncu dneva nas je še čakal obisk Kosovelove domačije v Tomaju. Dan poln prelepih vtisov ob vsem, kar smo doživeli, smo zaključili s skupno večerjo. Naslednji dan je bil namenjen predstavitvi bibliobusov v bližnjih in daljnih krajih izven Sežane. Vsak bibliobus se je podal po svoji poti, kjer so nas pričakali domačini. Pokazali smo jim, kako poteka izposoja v takšni knjižnici in kaj vse lahko imajo na izbiro. Mariborčani smo obiskali Povir, Dane, Divačo, Lokev, Podbreže, na koncu pa nas je pričakala še deževna Lipica .

Po končani predstavitveni vožnji smo se zbrali v Sežani, kjer smo strnili naše vtise in se poslovili.

In kakšno je bilo naše skupno razmišljanje na tem srečanju? To, da je bilo to leto za vse bibliobusarje precej naporno, saj so odpovedale vsem klime in naše delo je potekalo v maju in juniju med 30° 45°. Bili so tudi dnevi, ko se je temperatura bližala 50° in so odpovedovali računalniki. Izgleda, da

smo vsi slovenski » potujočniki« vztrajni in »žilavi«, saj nobeden ni odnehal. Vsi smo delali do konca in »odvozili« naše urnike, spraznili naša skladišča. Saj smo, recimo, samo iz našega v juniju znosili okrog 16.000 knjig, hkrati pa še vsaj pol toliko iz bibliobusa v skladišče. Vsi smo imeli pri tej vročini zelo dosti obiskovalcev, saj so si hoteli zagotoviti počitniško branje, prav tako je bilo ogromno knjig vrnjenih, saj so šole zapirale svoja vrata. Tu smo bili Mariborčani glavni, to dokazuje tudi podatek, da smo imeli v 3 urah in pol, 237 bralcev na bibliobusu , in to pri 42°. Enotnega mišljenja smo bili, da so takšna srečanja potrebna, da si jih dejansko zaslužimo. Potrebna so zato, da si izmenjamo izkušnje, se posvetujemo, kako najbolje delati, kako pridobiti bralce, kakšna postavitev gradiva je najboljša, da čim bolje in najhitreje ter seveda kakovostno zadovoljimo uporabnike. Glede na izredno povečano število informacij, ki jih bralci potrebujejo in na kratek čas, ki nam je na razpolago, ni vseeno, kakšna je postavitev na bibliobusu. Pomagamo si na različne načine, ki so v pomoč tako knjižničarjem kot uporabnikom (polica na kateri so slikanice z VELIKIMI črkami za prvošolčke in njihove starše).

Izmenjujemo si mnenja in vtise o sodelovanju s šolskimi knjižničarji, učitelji, ki poučujejo razne vsebine, tako približno vemo, kaj v naprej pripraviti, da bo uporabnikom, v tem primeru, učencem v pomoč pri učenju. Večina nas sodeluje z vzgojitelji v vrtcih, saj imajo že najmlajši bralno značko.

Enotni smo si, da je naše delo vsepovsod približno enako in da nam vsem primanjkuje časa, da bi spoznavali novitete, ki jih sedaj le površno pregledamo. To pa ni dobro, kar se pozna predvsem pri strokovnih informacijah, ki jih uporabniki potrebujejo. Zaradi premajhnega in preveč plitkega spoznavanja gradiva, informacije izgublajo na kvaliteti.

Enotni smo si tudi glede gradiva na samem bibliobusu, ki naj bo raznoliko,

tako pri stroki kot pri leposlovju. Želimo si čim več novitet in pogostejšo menjavo literature, saj tako lahko zagotovimo res kvalitetno izposajo. Še in še je stvari o katerih na takšnih srečanjih teče debata, vsi pa mislimo to, da so naši bralci, ki nas zmeraj nestrpno pričakujejo po naših lepih slovenskih krajih, tisti, ki si zaslužijo vso naše zanimanje, spoštovanje in prijaznost. Na koncu se vsak naš pogovor ustavi pri njih.

Naša skupna misel na koncu našega srečanje je bila : V septembru znova na pot, pa naj bo, kar hoče! Bralci nas čakajo! Mi se ne damo!

Ksenija Trs,
Potujoča knjižnica, Maribor

KNJIŽNE ČAJANKE, PREDSTAVITVE MLADINSKIH KNJIG ODRASLIM

Izvajali jih bomo tudi v šolskem letu
2003/2004.

Vabimo knjižarne in splošne
knjižnice, da se nam pridružite.

V šolskem letu 2002/2003 je potekala druga sezona knjižnih čajank, ki jih Mladinska knjiga Trgovina izvaja v sodelovanju s splošnimi knjižnicami v knjigarnah v devetih slovenskih krajih: Celju, Kopru, Ljubljani, Mariboru, Novem mestu, Ravnah na Koroškem, Slovenj Gradcu, Velenju in Žalcu. Ker se je druga sezona knjižnih čajank zelo uspešno iztekla, bomo nadaljevali z njimi tudi v šolskem letu 2003/2004.

Knjižne čajanke centralno pripravlja: Metka Zver iz Mladinske knjige Trgovine (organizacija in priprava čajank, vabila, plakati, seznam knjig in drugo gradivo) in Tilka Jamnik iz Knjižnice Otona Župančiča, enote Pionirska knjižnica (vsebinska priprava).

Priprave za knjižne čajanke v šolskem letu 2001/2002 so izšle v priročniku z naslovom Kdor bere ...(Educy, 2002). Priprave za čajanke v preteklem šolskem letu pa so dostopne v forumu Mentor mentorju mentor na domači strani www.bralnaznacka.com

Čajanke v devetih krajih organizirajo vodje knjigarn MKT, strokovno predstavitev mladinskih knjig pa izvajamo knjižničarke iz splošnih knjižnic.

V večini krajev se je formirala skupina stalnih obiskovalcev (med 10 in 20), ki se čajank udeležujejo redno in se med sabo že dobro poznajo. Poleg teh rednih udeležencev pa se čajank udeležujejo tudi bolj naključni obiskovalci. V povprečju imamo torej na čajankah po 15 udeležencev, kar v večini krajev tudi že predstavlja maksimum, ki ga še prenese prostor.

Knjigarji ugotavljajo, da je prodaja na čajankah predstavljenih knjig letos večja, kot je bila lani. Zlasti opazen je porast prodaje pred prazniki. Opazili smo tudi, da si udeleženci na čajanki označijo knjige, ki jih posebej zanimajo in se ponje vrnejo kasneje. Ravno tako je večja tudi izposoja knjig, predstavljenih na čajankah. V Slovenj Gradcu knjižničarke s sabo prinesejo tudi nekaj dodatnih izvodov knjig, ki si jih lahko udeleženci izposodijo kar na sami čajanki. Prepričani so, da to na prodajo knjig ne vpliva negativno, saj si ljudje knjige izposodijo, jih doma v miru pregledajo in se, če presodijo, da gre za knjigo, ki ima trajno vrednost, naknadno odločijo za nakup svojega izvoda.

Lanskoletna anketa med udeleženci čajank je pokazala, da je med poglavitnimi razlogi, zakaj ljudje hodijo na čajanke, pridobivanje informacij o kvalitetni mladinski in otroški literaturi ter uživanje ob literarnih delih. Ugotavljamo, da ta dva razloga ostajata najpomembnejša tudi letos, zelo pomemben motiv pa je druženje.

Čajanke predstavljajo dobrodošlo priložnost, da se srečujejo ljudje »iste vrste« – to je ljudje, ki radi berejo in imajo sicer le redkokdaj priložnost, da se med sabo pogovorijo o novih knjigah, jih evalvirajo, izmenjajo ideje ...

oblikovala 8 tem za 8 čajank v novem šolskem letu.

Tilka Jamnik, Metka Zver
Knjižnica Otona Župančiča

V Slovenj Gradcu so že nekajkrat na simpatičen način združili obisk otrok in starih staršev – povabili so namreč otroke iz vrtca, ki so prišli zapet ali zaplesat, imela so torej kratek nastop, in na ta način so si tudi precej povečali obisk čajanke, saj so mnogi dedki in babice takrat prišli posebej zato, da so videli, kako nastopajo njihovi vnuki. Toda, če bi želeli spodbudili babice in dedke, da s sabo pripeljejo svoje vnuke, bi morali čajanke zasnovati drugače. Vsekakor bi to pomenilo precej drugačen način dela, saj bi morali uro prilagoditi otrokom in njihovem dojemanju literature, otroci namreč ne bi zdržali celourne predstavitve in pogovora o knjigah, prilagoditi pa bi morali tudi izbor knjig, ki zdaj pokrivajo razpon od knjig za predšolske otroke do mladinske literature. (Splošne knjižnice otroke in (stare) starše skupaj vabimo na prireditve, ki smo jo poimenovali igralna ura s knjigo.)

Prireditve bo torej ostala takšna, kot je bila. Čajanke ostanejo terminsko enako razporejene, torej tretji četrtek v mesecu, ponekod dopoldne in drugje popoldne. Vendar pa smo se na podlagi izkušenj (precejšnega upada obiska na zadnji čajanki zaradi vročine in bližajočih se dopustov) odločili, da v juniju čajanke ne bo več, sezono torej v letu 2003/2004 zaključimo maja in imamo namesto 9 le 8 čajank.

Na vsaki čajanki predstavimo 8 -10 otroških in 3 knjige za odrasle, izbor knjig pa je na vsaki čajanki vezan na drugačno temo. Izvajalci knjižnih čajank, tako knjižničarke kot knjigarji, smo si izmenjali nekaj predlogov za teme čajank v letu 2003/2004. Na tej podlagi bomo

			Opomba
Celje	Knjigarna MK Jasna Tomc	Osrednja knjižnica Celje Ida Kreča	Čajanka poteka v knjižnici zaradi premajhnega prostora v knjigarni.
Koper	Knjigarna Dom knjige Davorka Štefanec	Matična knjižnica Izola Nives Kaligarič	
Ljubljana	Knjigarna Pri fontani Boža Koželj	Knjižnica Otona Župančiča, Ljubljana Tilka Jamnik	
Maribor	Knjigarna MK Partizanska Marta Majcen		Izvajala knjigarka Marta Majcen, brez sodelovanja Mariborske knjižnice
Novo mesto	Knjigarna MK Janez Brulc	Knjižnica Mirana Jarca, Novo mesto Slavka Kristan	
Ravne na Koroškem	Knjigarna MK Andreja Groegl	Koroška osrednja knjižnica dr. Franca Sušnika Darja Molnar	Čajanka poteka v knjižnici zaradi premajhnega prostora v knjigarni.
Slovenj Gradec	Knjigarna MK Zdenka Stanonik	Knjižnica Ksaverja Meška, Slovenj Gradec Milena Krenker - Gumpot in Alenka Obretan – Mestek	
Velenje	Knjigarna MK Marina Vuk	Kulturni center "Ivan Napotnik" Velenje, Knjižnica Bernarda Lukanc in Edita Prah Šincek	
Žalec	Knjigarna MK Vanja Volk	Medobčinska matična knjižnica Žalec Irena Štusej	

ŠOLSKE KNJIŽNICE

PRISPEVEK OB 10-LETNICI ČLANSTVA V MREŽI KNJIŽNIC UNESCO – UNAL

Naše življenje je polno različnih obletnic. Začetkov in koncev. Deset let, ko enomestno število zamenja dvomestno, pomeni vedno nekakšno prelomnico v trajanju česar koli človeškega. Po takem obdobju radi delamo preglede in bilance o tem kaj smo in česar nismo uspeli v tem časovnem obdobju storiti. Sprašujemo se, ali smo bili uspešni, ali ne? Kaj bi lahko naredili bolje, a nismo, in kaj smo storili tako »preklemano« dobro, da bolje sploh ne bi mogli? Tudi sam sem se spraševal ali naj Vam »kradem« čas ali ne in na koncu sklenil, da je moje početje dovolj pomembno, da izveste kaj se je, kaj se in kaj se še bo dogajalo v naši »Šolski knjižnici« na OŠ Ob Dravinji iz Slovenskih Konjic.

Mreža pridruženih uneskovich knjižnic, krajše UNAL (UNESCO Network of Associated Libraries), je bila ustanovljena v začetku devetdesetih let z namenom, da bi predvsem preko javnih knjižnic vplivala na pospeševanje mednarodnega sodelovanja in razumevanja med javnimi knjižnicami in pri navezovanju stikov med knjižnicami razvitejših in manj razvitih okolij. UNAL – ova glavna naloga je, da spodbudi knjižnice, ki so odprte javnosti, da bi začele promovirati vrednote, ki jih skuša uveljaviti tudi sam UNESCO, kot so na primer: boj za spoštovanje človekovih pravic in mir na svetu, dialog med različnimi kulturami, zavzemanje za zaščito okolja, boj proti nepismenostim na vseh njihovih pojavnih ravneh, žensko vprašanje, vprašanje mladih in tako dalje.

Ob naši včlanitvi, septembra 1993, je bilo v mreži pridruženih uneskovich knjižnic 93 članic. Kot prvi dve članici iz Slovenije sta bili sočasno sprejeti »Šolska knjižnica«, OŠ Ob Dravinji iz Slovenskih Konjic in SIK »Franceta Bevka« iz Nove Gorice. Danes šteje ista organizacija že 500 aktivnih članic iz vsega sveta.

Brez vrednosti bi bil certifikat, ki smo ga prejeli ob včlanitvi v novo nastajajočo organizacijo, če knjižnica ne bi delovala v skladu z usmeritvijo, ki jo je začrtala organizacija UNAL. Preprosto smo želeli biti aktivni člen mednarodne združbe knjižnic, zato smo še istega leta pisali 3 knjižnicam, ki so bile prav tako članice istega združenja kot mi. Odgovor smo prejeli od dveh (Finska – Salo in Slovaška – Hlohovec). Obe knjižnici sta izkazali veliko zanimanje za nadaljevanje sodelovanja. Kot začetniki smo se odločili, da bomo za začetek sodelovali samo z eno knjižnico. V nadaljevanju se je izkazalo, da je najbolj smotrno sodelovanje z knjižnico iz mesta Hlohovec na Slovaškem, kajti našli smo kar nekaj skupnih interesov. Zaradi ne prevelike geografske oddaljenosti je obstajala tudi realna možnost, da bi se lahko s Slovaškimi kolegi srečali. Prvo leto (1994) smo si izmenjevali knjige in informacije. Obe knjižnici sta uredili koticčka s Slovensko oziroma Slovaško literaturo. V Mestni knjižnici Hlohovec so z začetkom leta 1994 začeli prejemati tednik Konjiške novice, ki so ga prejemale skoraj ves čas in ga prejemajo še danes. Vendar vse to se nam ni zdelo dovolj.

Konec koledarskega leta 1994 smo imeli na OŠ Ob Dravinji projekt, ki smo ga poimenovali »Literati s Konjiškega in ilustracije Marije Prelog«. Razstavo smo ponudili tudi Mestni knjižnici iz Hlohovca. Helena Pekarovičova, ki je takrat vodila knjižnico, je ponudbo sprejela in skozi celo leto s piscem članka usklajevala aktivnosti, ki naj bi potekale ob prvem obisku Šolske

knjižnice in OŠ Ob Dravinji v Hlohovcu na Slovaškem. Ob tej priložnosti se je knjižnica v Hlohovcu povezala z 2. OŠ v Hlohovcu, saj naj bi prišlo tudi do izmenjave učencev iz obeh mest.

Knjižnici iz obeh mest sta prvo srečanje izkoristili za marsikaj. Do 3. marca 1996, ko smo se v Hlohovcu prvič srečali, sta organizirali poleg razstave in skupnega slovaško – slovenskega kulturnega programa ob odprtju razstave, tudi srečanje županov in privatnikov iz obeh mest. Hkrati je prišlo tudi do izmenjave učencev. Prvo tridnevno srečanje je bilo zelo uspešno. Tako, da sta knjižnici po tem dogodku postali nekakšen povezovalni člen med mestoma, saj je mnogo organizacij iz različnih področij začelo prav preko knjižnic iskati partnerje v drugem mestu. Naj omenim samo nekaj najuspešnejših: folklor, športniki in upokojenci so se začeli povezovati na različnih ravneh in prišlo je tudi do zelo uspešnih izmenjav.

Sodelovanje med Mestno knjižnico iz mesta Hlohovec in »Šolsko knjižnico« OŠ Ob Dravinji je postalo tradicionalno, prav tako izmenjave otrok med šolama. Prvoten strah pred drugačnostjo in drugo kulturo in okoljem, ki smo ga morali premagovati na začetku, se je spremenil v prijetno prijateljstvo. Slednje je nenazadnje tudi cilj, zaradi katerega je bila ustanovljena mreža UNESCO – vih pridruženih knjižnic (UNAL).

Želel bi omeniti še nekaj izstopajočih dogodkov, ki so zaznamovali naših prvih 10 let dela v zgoraj omenjeni organizaciji. Leta 1997 je knjižnica iz Hlohovca uvedla vsakoletni mednarodni natečaj za najboljši ekslibris za otroke stare od 12 – 15 let, kar je še poglobilo naše sodelovanje. Leta 1999 smo gostovali v mestu Hlohovec z razstavo, ki je imela naslov »Humor v slovenski literaturi«. Na odprtju razstave so nastopili učenci s kabaretsko predstavo z naslovom »Cel svet je na našem dvorišču«. Pisec članka je knjižničarjem

okraja Hlohovec predstavil naš KIS in takrat še spreminjajočo se zakonodajo o knjižničarstvu. Slovaški kolegi pa so nas Konjiške knjižničarje povabili na knjižni sejem v Bratislavi. Lansko leto smo meseca septembra popestrili njihovo prireditve ob 70 – letnici knjižnice in 40 – letnici OŠ z nastopom otrok iz Konjic, ki so bili sprejeti z več kot burnim aplavzom. Razstave iz Hlohovca, na katerih so izbrani nagrajeni in najboljši ekslibrisi, redno gostujejo v Slov. Konjicah.

Zremo pa tudi v bodočnost in drugo leto bomo Hlohovčanom predstavili tretjo razstavo, ki bo prav tako kot prvi dve, ki ju je pripravil pisec sestavka, govorila o Sloveniji, le da se bo tokrat predstavil znani slovenski zbiratelj in popotnik Marjan Marinšek z zbirko Gasparijevih razglednic.

Ves čas uživa ta oblika sodelovanja veliko podporo obeh mest in županov. Poudariti je treba, da nam je v veliko podporo tudi nacionalni komite za UNESCO, ki ga vodi ga. Zofija Klemen – Krek.

Glede na dosežene rezultate se nameravamo v prihodnosti povezati še s kakšno drugo knjižnico iz mreže knjižnic UNAL, da bi tako še bolj obogatili sebe in druge in dali svoj prispevek h kulturi miru, ki je svetu danes še kako potrebna. Na koncu bi povabil slovenske knjižnice, ki najdejo smisel svojega delovanja tudi v ciljih, ki si jih je zadal UNESCO – UNAL, da se nam pridružijo.

Primož Krivec,
Šolska knjižnica OŠ ob Dravinji

PREDSTAVLJAMO VAM

PRAVICA BRALCA, DOLŽNOST UČITELJA, POMOČ KNJIŽNIČARJA

Posvetovanje Bralnega društva
Slovenije, Ljubljana, 8. september
2003

Kako učiti brati, kako usmerjati, svetovati, da bo bralec razumel, užival, da bo izbral med ponujenimi vsebinami, nameni, da bo uporabil pravo bralno strategijo in uspešno in učinkovito razrešil svoj problem, je samo nekaj vprašanj, na katere so udeleženci, predvsem referenti, iskali in ponujali odgovore na posvetovanju Bralnega društva Slovenije: Pogovor o prebranem besedilu, s katerim je delovno obeležilo 8. september, mednarodni dan pismenosti.

Poudarek je bil na "kako", saj na vprašanje, zakaj večina članov, ki so bili večinski udeleženci posveta, odgovora ne potrebuje. Bilo je vredno prisluhniti 22 referatom:

Predstavitvi rezultatov raziskav in opozorilu, da je raziskav o branju z reprezentativnimi rezultati pravzaprav veliko, ki praksi ponujajo usmeritev, pogosto pa tudi zelo uporabne načine izboljšanja prizadevanj za razvijanje branja.

Referentom, ki so svoje referate naslonili ali vsaj citirali rezultate raziskav o bralni pismenosti, ki so jih spodbudili k razmišljanju in drugačnemu ravnanju, drugim, ki so svoje poučevanje izboljšali z uvedbo nove, uspešnejše metode, potem ko so ovrednotili lastne rezultate, pa tudi tistim, ki so z aktivnim pristopom delili svoje navdušenje nad branjem ali prebranim besedilom med ljudmi zunaj svojega službenega okolja.

Največkrat uporabljene beseda je bila: "pomembno je" (poleg branja). Nepomembnosti ni bilo, bili pa so dani poudarki na pomembnost, npr. pri branju leposlovja pred neleposlovnim besedilom, pravici bralca do lastne interpretacije pred razumevanjem besedila. Slednjemu je sledila reakcija nekaterih pedagogov, didaktikov, učiteljev, da poenostavitve učenja/razvijanja branja niso umestne, saj se bralčev užitek in interpretacija povezujeta z razumevanjem, ki se ga da razvijati. Na to so poslušalce opozorili pravzaprav že s svojimi referati na začetku posveta, in tako pri drugih, manj strukturiranih, strateško naravnanih referentih povzročili poudarjanje pravice bralca, tudi bralca učenca, pred dolžnostmi učitelja.

Nobeden od referentov pri svojem delu ni iskal pomoči knjižničarja, nekajkrat so bili obrobno omenjeni. Je pa prav knjižničarka zbrane opozorila, da so med bralci tudi posamezniki, ki ne bodo nikoli sami brali, berejo pa lahko s pomočjo drugega.

Za razpravo ni bilo časa, a kljub temu je lahko imel poslušalec občutek, da aktivno sodeluje v pogovoru o prebranem. Nizale so se ideja za idejo, nanje so se pripenjale asociacije: kako obdelati knjižno gradivo, kako predstavljati odličnost besedila, kako razvijati branje zahtevnih (strokovnih) besedil, kako izrabit drugačnost interpretacije za promocijo, kako dvigniti kakovost storitev v knjižnicah in podobno. Vredno je bilo priti tudi zaradi utrditve pojma dobra, odlična knjiga, ki knjižničarjem povzroča težave, kot kažejo pogoste zahteve anketiranih po uvedbi dopolnilnega izobraževanja s tega področja. Tokrat so zamudili odlično priložnost, saj je bila med udeleženci le peščica knjižničarjev, poslušalci pa smo jih pogrešali tudi med referenti, predvsem tiste iz splošnih knjižnic, ki vodijo številne pogovore o knjigah in podobne prireditve, kjer je bralec zaželen interpretator prebranega. Bralno društvo

bo poskrbelo tudi za te. Izdalo bo zbornik in organiziralo druge posvete. Za tega mu moramo čestitati, predvsem nekaterim prizadevnim članom upravnega odbora!

Silva Novljan, NUK

SKRITI ZAKLAD – ZA ZIDOVI KNJIŽNICE

Še malo in lahko bomo praznovali prvo leto oddaje *Skriti zaklad – za zidovi knjižnice*, ki od oktobra 2002 dvakrat mesečno poteka na valovih radia Ognjišče.

Začetni ponedeljkov termin je po novem letu nadomestil petkov ob 18.15 in sicer vsak drugi in četrti petek v mesecu.

Oddajo, ki je posvečena bibliotekarjem in bibliotekarstvu, knjižnicam in knjigam, sem poskusila urejati na čim bolj pisan način in tako tudi poskušala ujeti teme z vseh vetrov.

V 22 oddajah – kolikor jih je do sedaj bilo – sem tako predstavila nekaj knjižnic: Nacionalno in univerzitetno knjižnico, Aleksandrijsko knjižnico, knjižnico dr. Antona Breznika, samostansko knjižnico Frančiškanskega samostana v Kamniku in Kapucinsko knjižnico v Škofji Loki.

S pomočjo sogovornikov sem poskusila slediti aktualnim dokodkom v bibliotekarstvu in tako predstavila posvetovanje ZBDS, mednarodno konferenco Bobcatsss, projekt Pulman in kongres *Knjiga na Slovenskem*.

Nekaterim temam sem se skušala bolj posvetiti, naprimer bibliofilstvu, etiki v knjižnici, pravljicarstvu, uporabniku knjižnic.

Zanimalo me je tudi, kakšni so bodoči bibliotekarji in v studio povabila študente bibliotekarstva in v neki drugi s predstojnikom Oddelka za bibliotekarstvo, knjigarstvo in informacijske znanosti Jožetom Urbanijo

oddelek tudi podrobneje predstavila. Knjižničarjem sem se posvetila tudi v oddaji, kjer sem predstavljala knjižničarja, ki dela v specialni knjižnici. Zanimali so me spomladanski 8. slovenski dnevi knjige in kasneje poletni utrip splošnih knjižnic.

Eno od oddaj sem v celoti posvetila specifični knjigi (Mileva&Albert Einstein: ljubezen in skupno znanstveno delo je bila ta) in njenemu avtorju (Djordjetu Krstiću).

"Gost" oddaje je bil tudi danski pravljicar Hans Christian Andersen ter dvoje njegovih pravljic za odrasle: Škrat in trgovec in Cesarjeva nova oblačila.

V oddaji pa je dobila svojo mesto tudi slovenska sekcija IBBY in v poletnem času Trubarjev antikvariat. To pa so tudi vse teme, ki sem jih do sedaj uspela predstaviti v oddajah *Skriti zaklad – za zidovi knjižnice*.

Kot vidite so teme mavrično pisane, ampak prepričana sem, da se za zidovi knjižnic skriva še mnogo zakladov, mnogo vprašanj, ki bi jih bilo potrebno odgovoriti in tem, ki bi jih bilo potrebno predstaviti.

Zato se na vas bralce Knjižničarskih novic obračam s prošnjo, da se mi oglasite in mi sporočite, kaj je tisto, čemur je potrebno nameniti nekaj več medijske pozornosti.

Tako bomo skupaj odkrili še več zakladov, ki se skrivajo za zidovi knjižnice.

Vabljeni k poslušanju oddaje *Skriti zaklad – za zidovi knjižnice*, ki je na sporedu vsak drugi in četrti petek v mesecu ob 18.15 na valovih radia Ognjišče.

Urednica oddaje Damijana Medved,
e-naslov: damijana.medved@ognjisce.si

DEŽURNI KNJIŽNIČAR

PODOBE DOMIŠLJIJE 2003

Častna gostja: Marija Lucija Stupica

V italijanskem mestecu Sàrmede bo 25. oktobra 2003 odprtje 21. mednarodne razstave ilustracij »Le Immagini della Fantasia«. Razstavljal bo 42 umetnikov iz 21 držav. Preko 300 originalnih ilustracij bo obiskovalce popeljalo v svet pravljic, legend in zgodb. Za popolnejši vtis jih bodo spremljale tudi knjige. Tako bo to tudi predstavitev otroške literature. Kot vedno bo ob razstavi na voljo tudi bogat katalog. Želja organizatorjev razstave je ta, da prikažejo nove trende in najbolj originalne sodobne ilustracije.

Od leta 1991 so razstave poleg Sàrmeda in bližnjega Trevisa gostovale tudi v Benetkah, v Madridu, v Aix en Provence, v Vojvodski palači v Genovi, v Pompidou centru v Parizu, v Cankarjevem domu v Ljubljani, v Lizboni, v Seville, v Udinah, v Salzburgu, v Essnu, v Hiši umetnosti na Dunaju, v Istanbulu, v Neaplu, v Monzi, v Stockholmu, v Sieni, v Rimu, v Belunu in v Bratislavi.

Razstavo spremljajo številne kulturne in pedagoške prireditve, s katerimi želijo opozoriti na pomen slikanice za otroka.

V okviru razstave sta še dve posebni predstavitvi in sicer predstavitev častnega gosta, L'ospite d'onore in predstavitev določenega lika ali teme.

Za letošnjo častno gostjo je izbrana **akademska slikarka Marija Lucija Stupica**. Ilustracije velike umetnice, ki je svoja dela predstavila Sàrmedu že večkrat, so izjemne kvalitete, obogatene z njej lastno subtilnostjo in katerih nežna, otožna atmosfera zahteva zbrano pozornost, da jih popolno doživiš ter

čarobno tišino, da jim lahko prisluhneš, je zapisala Monica Manachesi.

Letošnji izbrani pravljичni lik je Perraultova **Pepelka**. Zanimivo bo videti, kako jo doživljajo današnji umetniki.

Tanja Pogačar,
Knjižnica Otona Župančiča,
Enota Pionirska knjižnica

ČESTITKE

ČESTITAMO

Stanislav Bahor, svetovalec za šolske knjižnice v Državni matični službi za knjižničarstvo v NUK, je uspešno zagovarjal magistrsko nalogo z naslovom *"Razvoj in pomen starejših samostanskih knjižnic in njihov položaj v sodobnem knjižničnem in informacijskem sistemu v Sloveniji"*.

Karmen Štular Sotošek, referentka za serijske publikacije, je uspešno zagovarjala magistrsko nalogo z naslovom *"Marketing knjižnično-informacijskih središč. Ocena možnosti za izvajanje marketinga v različnih tipih slovenskih knjižnic"*.

Kolegici in kolegu iskreno čestitamo!

V obrazložitvi je med drugim za Christine Nöstlinger rečeno, da je »... prava nevezgojiteljica kalibra Astrid Lindgren. Njeni pisateljski vsestranskosti in skrajni angažiranosti daje pečat nespoštljiv humor, ostroumna resnost in tiha toplina, in vedno je brezpogojno na strani otrok in obstrancev.« Za Maurica Sendaka pa, da je »... najvidnejši ustvarjalec v sodobnem slikaništvu. Kot

ČESTITAMO

V letošnjem poletju se trem doktorjem, ki so se zapisali v zgodovino bibliotekarstva na Slovenskem, pridružujemo s čestitkami ob njihovih življenjskih jubilejih:

Prof. dr. Gregor Kocijan (Ljubljana, 9. junij 1933 – 70-letnik) je redni profesor za na Pedagoški fakulteti, od leta 1988 pa na Oddelku za bibliotekarstvo predava predmet Bibliografija. Slavist, ki se je razdajal in se še vedno na Pedagoški fakulteti ter mlajšim rodovom knjižničarstva, raziskuje predvsem slovensko pripovedno prozo v 2. polovici 19. in začetku 20. stoletja. Tu ni namen predstavljati dela in zaslug za slavistiko in sploh pedagoško delo. Izpostavljeno naj bi bilo le delo, ki ga povezuje s knjižničarstvom. Najprej se je morda odzval sociološkim raziskavam branja. Sodeloval je pri vseh štirih doslej izdanih knjigah *Knjiga in bralci*. V njih podaja (ob ostalih) podobo knjige danes – predvsem našo bralno (in nebralno) kulturo.

Najbolj pa se posveča kratki pripovedni prozi od obdobja okoli 1850 dalje. Z nami ga povezujejo še predvsem njegove dosedanje bibliografije: *Kratka pripovedna proza od Trdine do Kersnika*, 1983 (z bibliografijo); *Slovenska kratka pripovedna proza 1892-1918* : bibliografija, 1988 in *Slovenska kratka pripovedna proza* : 1919-1941 : bibliografija, 1999.

Rodovom bibliotekarjev se je zapisal in se zapisuje v spomin s svojim znanjem, predanosti stroki in s svojimi odlikami, ki ga delajo Človeka.

Prof. dr. Marijan Smolik (Dob pri Domžalah, 3. september 1928 – 75-letnik) je duhovnik, doktor teologije in pomemben bibliotekar. Na Teološki fakulteti je predaval liturgiko in pripravil nekaj učbenikov in pregledov tega področja. Sicer piše o posameznih knjigah, molitvenikih (več izdaj *Slavimo Gospoda*), njihovih ustvarjalcih, protestantskih pesmaricah, založniški dejavnosti ter izsledke objavlja tudi v

nemščini. Sodeluje tudi pri prevodih, zadnji opaznejši prispevek je sodelovanje pri prevajanju *Dolničarjeve Zgodovina ljubljanske stolne cerkve*, 2003. Sodeloval je pri bibliografijah izdaj Biblij na Slovenskem.

V letih 1976-1991 je bil vodja Teološke knjižnice, od leta 1957 je varuh Semeniške knjižnice, naše posebne dragocenosti. Sedaj pri njej zavzeto gradi Zbirko slovenskega verskega tiska in skrbi še za Škofijsko knjižnico. O Semeniški knjižnici je napisal nekaj pregledov (tudi v nemščini in angleščini): *Semeniška knjižnica v Ljubljani*, 1975 (*Kulturni in naravni spomeniki*, 45); članek *Die Seminarbibliothek in Ljubljana*, *Biblos* 24, 1975, str. 293-299. (Ponatis v *Biblos-Schriften* 84, 1976). Vsa ta leta po njej tudi vodi zainteresirane skupine. Leta 1979 je prejel Čopovo diplomu.

Knjižničarji se radi zatekamo k njemu. Kadar nam katalogi, fond in ostala pomagala ne zadoščajo, se zatečemo k profesorju, ki nas na izust usmeri na pot, ki nas dalje vodi do rešitve in razjasnitve.

Dr. Janez A. Arnež. (Ljubljana, 2. avgust 1923 – 80 letnik) je ekonomist, politolog in bibliograf. Njemu je svet majhen. Po vojni ga je pot vodila po Evropi do Belgije, doktoriral je v Kanadi in deloval v več finančnih ustanovah ter kot predavatelj na kolidžih v Ameriki. Nekaj let je delal v Kongresni knjižnici v Washingtonu. Kmalu je oživil ustanovo *Studia Slovenica* za izdajanje kulturnih in zgodovinskih del o Slovencih in Sloveniji. V času osamosvajanja pa je iz Amerike pripeljal kontejnerje slovenskega izseljenskega tiska in arhivskega gradiva v Zavod sv. Stanislava v Ljubljani.

Ta njegova knjižnica je privatna knjižnica, ki še kar naprej raste, saj s svojimi poznanstvi skrbi, da iz Amerike pridobiva unikaten fond, ki bi sicer propadel. Doslej je s soprogo popisal več kot 40.000 knjig, okoli 700 naslovov periodike ter (z Arhivom RS) okrog 500 arhivskih škatel. Pa to še zdaleč ni vse.

Za knjižničarje so pomembni njegovi članki, ki nas poskušajo pripraviti tudi na razumevanje drugačnega statusa knjižnic, da je privatna knjižnica lahko tudi v funkciji kulturnega delovanja. Kar pogledjmo, kolikim našim knjižnicam so osnovo in zagon dali izjemni posamezniki. Naše preživeto obdobje je to možnost precej zbrisalo.

Za knjižničarje so pomembne njegove publikacije (poleg ostalih, ki se lotevajo kulturoloških, političnih idr. tem): Slovenski tisk v ZDA in Kanadi, 1940-1997, 1998, Slovenski tisk v begunskih taboriščih v Avstriji: 1945-1949, 1999, kjer je gradivo zajemal predvsem v svoji knjižnici, ker ima v njej gradivo, ki ga sicer nima nobena naša knjižnica.

Ob posameznih problemih, ko si drugače ne znamo pomagati, povprašamo njega. Vsakič se vprašam, kaj njemu sploh katalogi. Samo obrne se, se napoti med policami in iskano delo prinese. Pa ne samo to. O vsaki publikaciji, o vsakem lističu arhivskega gradiva ima zgodbo. Lahko bi rekli, da je knjižničar, ki ima do svojega dela erotičen odnos.

Vsi omenjeni živijo polno življenje v svojih strokah, pri njih se knjižničarstvo kaže kot posebna ljubezen in poklicanost. Klicu srca so se odzvali zavzeto, zato tudi vsak s svojim delom pomaga sestavljati mozaik slovenskega in državnega knjižničarstva.

Drago Samec,
SAZU

IN MEMORIAM

MIHAELI MOHAR V SLOVO

Zgodnje avgustovsko jutro. Nebo je bilo čisto, jasno, pripravljeno na poletno vročico. Toda tako tiho, da se je tišina zarezala tudi v ščebet ptic na ljubljanskih Žalah. V zelenju cipres se je sem in tja lesketala rosna kapljica in se poigravala s prvimi sončnimi žarki, ki so se pritihotapili do mrliške vežice. Tiho sem obstal pred žaro s posmrtnimi ostanki dolgoletne ravnateljice Knjižnice Jožeta Mazovca, še prej Ljudske knjižnice Moste, Mihaele Mohar.

Le najožji krog družine in nekaj prijateljev nas je bilo. Še zadnja njena želja, oditi tiho, skoraj brez slovesa. Izpolnjena je bila do zadnjega. Spremili smo jo tiho, brez govoranc, brez petja, na grobu smo se poslavljali vsak posebej, z vrtnico, šopkom, a tiho. V polkrogu smo obstali ob njenem grobu.

Septembra 1963 je bila Mihaela Mohar imenovana za upravnico Ljudske knjižnice Moste, ji vdahnila bogato življenje in razvoj, ki ga je le malokdo slutil. V knjižnici, ki se je leta 1968 oblikovala v Knjižnico Jožeta Mazovca, je delala kot ravnateljica vse do upokojitve, 1990.

Le malokdo se je zavedal, kakšno delo je opravila. Koliko naporov, prepričevanj, vizionarstva je bilo treba. Kratek pogled na delo kaže pomembne prelomnice: 1966 je organizirala kombinirano čitalnico z bogatim študijskim delom, med prvimi v Ljubljani je organizirala mladinski oddelek s specialnimi oblikami literarne vzgoje, prost pristop do gradiva in aktivna vloga članov je bil njen moto, uveljavljen tudi tudi med prvimi, knjižnica je pod njenim vodstvom opravila pionirsko delo pri uveljavljanju računalnikov in računalniških programov. S kakšnim navdušenjem je pripravljala

selitev knjižnice v Kulturni dom Španski borci. Knjižnico je uredila po vseh strokovnih kriterijih, ki jih je prostor dopuščal in jo obogatila z glasbeno sobo in spominsko sobo udeležencev španske državljanske vojne, naših Špancev . Organizirala je mrežo enot in se zanjo borila : Fužine, Zalog .

Literarni večeri, predstavitve, delavnice, neumorno iskanje novih oblik, povezovanje v ljubljanskem prostoru. Že leta 1976 je napovedovala in pripravljala združitve splošnih knjižnic v Ljubljani in bila soavtorica obsežnega strokovnega gradiva o združevanju, razvoju in nalogah . A vedno tiho, v ozadju, vedno z mislimi pri knjižnici. Sebe je preprosto predajala knjižnici. In svojima otrokoma, Janezu in Urši. Dve veliki ljubezni žarita v njenem življenju: njena družina, posebej otroka in knjižnica. Do konca. Do zadnjega diha.

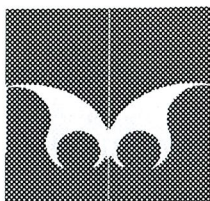
Vsakokrat, ko sva se srečala, je bila vedno na tapeti knjižnica. Veliko sem se naučil od Mihaele. Še danes so njeni načrti in vizije aktualni.

Odšla je. Borka kot je bila, se je borila do zadnjega. Tako kot se znajo boriti otroci viničarjev, od koder je prišla, iz Cirkulan pri Ptuju. Presegla je zlovešče napovedi zdravnikov. Septembra bi izpolnila 65 let.

Janez Lah,
Knjižnica Jožeta Mazovca

PRILOGA

V prilogi objavljamo **vabilo** na letošnje strokovno posvetovanje "**Vizija razvoja knjižničarstva v Sloveniji**", **program posvetovanja, prijavnico za strokovno posvetovanje in prijavnico za rezervacijo hotela**. Posvetovanje bo potekalo od. 20. do 22. oktobra 2003.

ZVEZA BIBLIOTEKARSKIH DRUŠTEV SLOVENIJE

*vabi na
na strokovno posvetovanje*

VIZIJA RAZVOJA KNJIŽNIČARSTVA V SLOVENIJI

Otočec, Šport hotel, Konferenčna dvorana
20. – 22. oktober 2003

Uvodne besede

Strokovno posvetovanje ZBDS je edino strokovno srečanje na področju knjižnične dejavnosti, ki se ga že nekaj desetletij udeležujejo slovenske knjižničarke in knjižničarji iz vseh vrst knjižnic. Z dolgoletno tradicijo organiziranja strokovnih posvetovanj si naša stanovska organizacija prizadeva prispevati k ugledu in razvoju knjižnične dejavnosti, hkrati pa so posvetovanja zasnovana tudi kot ena od oblik permanentnega izobraževanja. Na posvetovanju se udeleženci srečajo in spoznajo med seboj, izmenjajo mnenja, izkušnje, informacije in spoznanja ter jih posredujejo javnosti. Ob strokovnem programu so organizirani tudi že tradicionalni družabni dogodki, kot sta slavnostna večerja in izlet v organizaciji področnega društva bibliotekarjev, s čimer je omogočeno tudi neformalno druženje udeležencev.

Ker želimo stopati v korak s svetom in slediti svetovnemu razvoju, ker želimo s svojim znanjem in zmogljivostmi k temu razvoju prispevati tudi svoj delež in ker je strategija razvoja danes aktualno vprašanje na vseh področjih človekovega življenja, smo za osrednjo temo strokovnega posvetovanja 2003 izbrali:

Vizija razvoja knjižničarstva v Sloveniji.

Na letošnjem posvetovanju bodo vabljeni govorniki predstavili svoje vizije razvoja, z objavo v zborniku pa bodo prispevki na voljo tudi širši javnosti. Nastopili bodo predstavniki državne uprave in vodilnih institucij na področju knjižnične dejavnosti, saj bomo le s tvornim sodelovanjem ministrstev, v katerih pristojnosti so slovenske knjižnice, in stroke lahko zagotovili uspešen razvoj knjižničarstva v Sloveniji.

Soorganizator posvetovanja je Društvo knjižničarjev Dolenjske. Člani društva bodo poskrbeli, da se bomo na Otočcu prijetno počutili, popeljali pa nas bodo tudi po Dolenjski in nam predstavili lepote svoje pokrajine.

Vabimo vas, da prispevate tudi vi s svojo udeležbo k razvoju slovenskega knjižničarstva, zatorej

Dobrodošli na Otočcu!

Irena Sešek
Predsednica ZBDS

Irena Muc
Predsednica DKD

Strokovno posvetovanje ZBDS
Volilna skupščina ZBDS
»VIZIJA RAZVOJA KNJIŽNIČARSTVA V SLOVENIJI«
20. – 22. oktober 2003
Otočec, Šport hotel, Konferenčna dvorana

Ponedeljek, 20. oktober 2003

- 7.30 – 9.00 **Registracija in sprejem udeležencev**
- 9.00 – 11.00 **Pozdravni govori, podelitev nagrad in priznanj**
- 11.00 – 12.30 **Uvodna referata**
- ξ **Svet se spreminja – kaj pa Zveza bibliotekarskih društev Slovenije?**
Irena SEŠEK, Predsednica Zveze bibliotekarskih društev Slovenije
- ξ **Strateško vodenje (tudi) v knjižničarstvu**
dr. Nada TRUNK ŠIRCA, prof. dr. Mitja TAVČAR, Fakulteta za management, Koper
- 12.30 – 14.30 *K o s i l o*

14.30 – 16.30 VIZIJA KNJIŽNIČARSTVA DRŽAVA

- ξ **Nacionalni program za kulturo in prioritete knjižnične dejavnosti**
mag. Jelka GAZVODA, Državna podsekretarka, vodja oddelka za založništvo in knjižničarstvo, Ministrstvo za kulturo
- ξ **Položaj visokošolskih knjižnic v novem sistemu financiranja visokega šolstva**
Vanda RODE, Državna podsekretarka za visoko šolstvo, Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport
- ξ **Vloga in naloge osrednjih specializiranih informacijskih centrov**
Marica ŽVAR, Svetovalka vlade, Sektor za znanost, Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport
- ξ **Prikaz stanja in problemi šolskih knjižnic**
Stanislav BAHOR, Svetovalec za šolske knjižnice, Državna matična služba za knjižničarstvo, NUK

- ξ **Razvoj knjižničarstva v sklopu prednostnih usmeritev Enotnega programskega dokumenta RS 2004-2006**
Marko HREN, Svetovalec vlade, Sektor za razvojne programe in monitoring, Ministrstvo za informacijsko družbo

16.30 – 17.00 *O d m o r*

17.00 – 18.00 **VIZIJA KNJIŽNIČARSTVA - STROKA**

- ξ **Knjižnični sistem Slovenije: Od kod prihajamo? Kdo smo? Kam gremo?**
dr. Eva KODRIČ-DAČIĆ, Vodja Državne matične službe za knjižničarstvo, NUK
- ξ **Knjižnice pred novimi izzivi**
dr. Maja ŽUMER, Predsednica Nacionalnega sveta za knjižničarstvo

18.00 – 19.00 *Diskusijski forum*

20.00 - *Večerja in družabni večer (Restavracija Tango)*

Torek, 21. oktober 2003

9.00 – 10.00 **Volilna skupščina ZBDS**

10.00 – 11.00 **VIZIJA KNJIŽNIČARSTVA - KNJIŽNIČNI INFORMACIJSKI SISTEM**

- ξ **Načrtovanje strategije NUK**
mag. Lenart ŠETINC, ravnatelj Narodne in univerzitetne knjižnice
- ξ **Podpora znanju – usmeritve razvoja IZUM**
mag. Tomaž SELJAK, v.d. direktorja Instituta informacijskih znanosti Maribor

11.00 – 12.00 **OKROGLA MIZA: VIZIJA KNJIŽNIČARSTVA - UNIVERZE**
(moderatorka: Mojca Dolgan-Petrič)

12.00 – 13.00 *Diskusijski forum*

14.00 - *Izlet s pogostitvijo*

Sreda, 22. oktober 2003

9.00 – 11.00 VIZIJA KNJIŽNIČARSTVA IZOBRAŽEVANJE

- § **Pomen strokovnega izobraževanja in učenja v novi viziji knjižničarstva**
dr. Jože URBANIJA, Predstojnik Oddelka za bibliotekarstvo,
informacijsko znanost in knjigarstvo, Filozofska fakulteta
- § **Izobraževanje knjižničarjev in uporabnikov knjižnic: stanje in perspektive**
dr. Melita AMBROŽIČ, Vodja Izobraževalnega centra NUK
- § **Izobraževalna dejavnost IZUM**
mag. Marta SELJAK, pomočnica direktorja Instituta
informacijskih znanosti Maribor
- § **Stalno strokovno spopolnjevanje šolskih knjižničarjev v okviru razvoja šolstva in knjižničarstva**
Majda STEINBUCH, Vodja področne skupine za knjižnično
dejavnost, Zavod RS za šolstvo

11.00 – 11.30 *O d m o r*

11.30 – 13.00 **OKROGLA MIZA: VIZIJA KNJIŽNIČARSTVA – OBMOČNE
KNJIŽNICE** (moderator: mag. Branko Goropevšek)

13.00 – 14.00 **Diskusijski forum**

14.00 - 15.00 **ZAKLJUČEK POSVETOVANJA**

PROGRAMSKI ODBOR POSVETOVANJA

dr. Melita Ambrožič, Irena Muc, mag. Branko Goropevšek, Lilijana Hubej, Breda Karun, mag.
Vlasta Stavbar, Irena Sešek, Smilja Pejanovič, dr. Jože Urbanija

ORGANIZACIJSKI ODBOR POSVETOVANJA

Irena Muc, Lilijana Hubej, Laura Chersicola, Dunja Legat, Alenka Logar-Pleško,
Irena Sešek, mag. Karmen Štular Sotošek

STROKOVNO POSVETOVANJE ZBDS
"VIZIJA RAZVOJA KNJIŽNIČARSTVA V SLOVENIJI"
Otočec, 20. – 22. oktober 2003

PRIJAVNICA

Prijavljam udeležbo na strokovnem posvetovanju ZBDS:

Ime in priimek udeleženca: _____

Uradni naziv ustanove - plačnika: _____

Naslov ustanove: _____

Poštna številka: _____ Kraj: _____

Tel.: _____ Fax: _____

E-pošta: _____

Davčni zavezanec (ustrezno obkroži): da ne

Davčna številka: _____ Matična številka: _____

Član društva bibliotekarjev (katerega): _____

Kotizacija

Kotizacija za udeležbo za člane znaša 40.000,00 SIT, za nečlane 45.000,00

(Kotizacija vključuje konferenčno gradivo z zbornikom posvetovanja, okrepcila med odmori, družabno srečanje z večerjo in izlet s pogostitvijo)

Podpis udeleženca/ke:

Podpis odgovorne osebe:

Žig

Datum: _____

Prijave sprejemamo do **10. oktobra 2003** na naslov: ZBDS, Turjaška 1, 1000 Ljubljana in po faxu: 01/2513-052. Pisne odpovedi upoštevamo najkasneje tri dni pred začetkom posvetovanja.

Prijavnice brez žiga in podpisa odgovorne osebe so neveljavne.

Kotizacijo plačajte na **transakcijski račun ZBDS: Nova ljubljanska banka, št. 02010-0014608845.**

*Dodatne informacije glede prijav so na voljo na
tel: 01/2001-193, Liljana Hubej, 01/5861-309, Irena Sešek.*

Rezervacija hotela

Iz izkušenj iz preteklih let vam priporočamo, da si rezervacijo za nočitve priskrbite čimprej, najkasneje pa do **01.10.2003** na naslovu:

Hoteli Otočec, Grajska cesta 2, 8222 Otočec

Telefon 07/3075-167, **Faks** 07/3075-420, **e-pošta** booking.otocec@krka-zdravilisca.si

Hotelske rezervacije in plačilo hotelskih storitev urejate z izbranim hotelom, in ne prekO ZBDS.

Cenik hotelskih storitev

Cene za nočitev z zajtrkom po osebi na dan (v SIT).

V ceno je vključen DDV. Turistična taksa ni vključena v ceno (19'0,30 SIT/osebo/dan)

ŠPORT HOTEL ****	Nočitev z zajtrkom
- ½ soba	10.100,00
- 1/1 soba	12.622,50
BUNGALOVI ***	Nočitev z zajtrkom
- ½ soba	7.600,00
- 1/1 soba	8.900,00
HOTEL GRAD *****	Nočitev z zajtrkom
- ½ soba	10.100,00
- 1/1 soba	14.850,00

Rezervacija hotela Posvetovanje ZBDS

Ime in priimek

Ustanova

Naslov

Telefon

Faks

E-mail

Za čas od _____ do _____ mi rezervirajte sobo v

† Šport hotel † Hotel Grad † Bungalovi

Želim:

- Ⓐ Enoposteljno sob
- Ⓑ Dvoposteljno sobo
- Ⓒ Dvoposteljno sobo deliti z:

Datum:

Podpis: